

Monumentnummer*: 15401

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 05 mei 1967
Kadaster deel/nr 82638/46

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Etten-Leur Etten-Leur Noord-Brabant

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Etten-Leur L 13539

Omschrijving**

Nederlands Hervormde Kerk. Het eerste vermeldt in 1261 als dochter der kerk van Gilze, gewijd aan de H.H. Lambertus en Catharina. In 1316 tot parochiekerk verheven en vervangen door een kleine driebeukige kerk, met behoud van de oude toren. Deze kerk werd op haar beurt van 1440 tot ongeveer 1500 vervangen door een grote, driebeukige hallenkerk, weer met behoud van de oude toren. In 1584 werd de kerk door brand verwoest, waarna tussen 1593 en 1606 alleen het middenschip (van zijmuren voorzien) en de drie koren (de zijkoren van westgevels voorzien) hersteld werden. De zijbeuken bleven als ruïne tot 1771 bestaan. In 1732 stortte de oude toren in waardoor het middenschip opnieuw verwoest werd. Bij de drie koren werd dan in 1771 naar ontwerp van Phillip Willem Schonck een nieuwe toren gebouwd, die een zeer harmonische versmelting van classicistische en gotische stijlenmerken laat zien. In 1821 werden de zijkoren gesloopt. De huidige kerk bestaat dus uit: een 5/10 gesloten vier traveeën diep koor (intercolumnnien in 1821 dichtgemetseld); de vensters in de sluiting hebben geprofileerde negen; in de steunberen natuurstenen hoekblokken, inwendig zijn de oude zuilen met lijstkapitelen nog herkenbaar; een bakstenen toren met overhoekse steunberen. Inventaris: eiken preekstoel (rond 1580), klankbord (rond 1650) met gesneden panelen; doophek (tweede helft XVIIe eeuw); koperen lezenaar en doopbekkenhouder (eveneens tweede helft XVIIe eeuw). Orgelgalerij op twee Dorische zuilen (rond 1650). Hardstenen zerken, o.a. met wapens uit 1588, 1630 en van Jan Dirven (1664) en zijn vrouw. Een klok uit 1667 in de oorlog weggevoerd. De kerk gerestaureerd na (lichte) oorlogsschade in 1957.

De uit 1771 daterende vierkante bakstenen toren met overhoekse beren en een driehoekig uitgebouwde traptoren is in vier geledingen opgebouwd, die gescheiden zijn door waterlijsten. In de bovenste geleding bevinden zich telkens twee spitsbogige galmgaten; de spits is tot een achtkant ingesnoerd en met een open koepeltje bekroond. In de derde geleding van de toren bevindt zich het achttiende eeuwse torenuurwerk, dat buiten gebruik is gesteld. De vier wijzerplaten op het onderste deel van de achtkant

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

worden thans "bediend" door een modern uurwerk.

Het smeedijzeren torenuurwerk is geplaatst op een houten onderstel, hoog ca. 75 cm, breed ca. 60 cm en lang ca. 2 meter. In het uurwerk bevinden zich drie grote spullen, waarvan er twee nog in het bezit zijn van een zwengel. Er is enige corrosie te bespeuren, overigens lijkt het werk gangbaar.

Op de slinger(?) staat vermeld 1852... H. Wasgen te Etten, op de bovenzijde van het uurwerk is een plaatje gemonteerd met daarop: 1950 gerestaureerd, Etten, C.A. Vergouwen. In de orgelkas van J. Zeemans uit 1699 bevindt zich een eenklaviers orgel met nog enig pijpwerk van Zeemans. Het overige oude pijpwerk is van J.C. Smidt uit 1815. In 1990 is het orgel gereconstrueerd naar de toestand van Schmidt.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk